

Rammeverk for tematiske forskningssatsinger

Innhold:

Bakgrunn.....	1
Satsingenes målsettinger	1
Tema og perspektiver	2
Satsingenes aktiviteter	2
Økonomi	3
Organisering.....	4
Evaluering	6
Vedlegg 1: Beskrivelse av temaene (sitat fra styresak)	7

Bakgrunn

Universitetsstyret vedtok 13. desember 2024 en ny modell for strategimidler (sak 40/2024). I den nye modellen er det satt av midler i langtidsbudsjettet til 3-4 femårige tematiske forskningssatsinger. I universitetsstyrets møte 17. september 2025 (sak 20/2025) ble tema for satsingene vedtatt.

Dette notatet beskriver et rammeverk for satsingene med nærmere utdyping av satsingenes mål, tema, aktiviteter, økonomi og organisering.

Rammeverket er fastsatt etter diskusjoner i FoU-utvalget, det forskningsadministrative ledernettnettet, og Universitetets ledermøte.

Satsingenes målsettinger

Viktige mål for de tematiske forskningssatsingene er å:

- videreutvikle OsloMet som et forskningsuniversitet som forener høy forskningskvalitet med sterk samfunnsrelevans.
- øke ekstern forskningsfinansiering innen satsingenes tema
- fremme og styrke OsloMets forskning og kunnskapsutvikling på viktige områder.
- bidra til at OsloMet er en ettertraktet samarbeidspartner nasjonalt og internasjonalt
- bidra til profilering og økt synlighet for universitetets forskning internt og eksternt.

Det skal oppnevnes styringsgrupper for hver av satsingene (se nedenfor). Det forventes at styringsgruppene i sitt videre arbeid utformer mer spesifikke mål og prioriteringer for sin satsing.

Tema og perspektiver

Temaene ble fastsatt av OsloMets styre 17. september 2025. Disse er:

- Et slitesterkt demokrati
- Framtidas helse- og omsorgstjenester
- Inkludering av flere barn og unge
- Grønn omstilling

En nærmere utdyping av temaene ble lagt fram i styresaken og ligger til grunn for videre arbeid med satsingene. Disse beskrivelsene ligger som vedlegg til sist i dette dokumentet.

Fem perspektiver er relevante på tvers av temaene og bør berøres av alle satsingene:

- Bærekraft: Alle temaene er relevante for og vil bidra med viktig kunnskap for ett eller flere av FNs bærekraftsmål.
- Teknologi: Teknologi, både utvikling og bruk, og forståelse for hvilken rolle teknologien spiller, er relevant for alle temaene, om det er barn og unges digitale hverdagsliv, digitale plattformer og algoritmers betydning for demokratisk deltakelse, helse- og omsorgstjenester, eller grønn omstilling.
- Mangfold: Demokratiet, helse- og omsorgstjenester, inkludering, og teknologiske løsninger skal utvikles og fungere i et samfunn med betydelig mangfold. Dette må reflekteres inn i satsingene.
- Storby: For alle temaene kan rammen storbyen gir gi både noen særlige utfordringer og noen muligheter. Dette bør berøres i alle satsingene.
- Kunnskapsberedskap: I en usikker verden trenger vi kunnskapsberedskap for noen av de spørsmålene vi ikke vet vi kommer til å stille i morgen. Dette er et bakenforliggende mål med alle de tematiske forskningssatsingene.

Satsingenes aktiviteter

De tematiske forskningssatsingene skal være tverrfaglige og fremme aktivitet på tvers av universitetet. Satsingenes aktiviteter skal inkludere:

Småprosjekter (søknadsbasert)

Satsingene skal finansiere småprosjekter innen satsingas tema. Småprosjektene skal ha karakter av såkornprosjekter i den forstand et viktig formål med prosjektene er at de skal lede fram til større eksternt finansierte prosjekter.

Småprosjektene kan være i størrelsesorden 300.000-1.000.000 og kan ha varighet i 1-2 år. Satsingas styringsgruppe utformer utlysningstekst og tildeler midlene. Det brukes eksterne fagfeller i utvelgelsen av prosjekter. Evalueringskriteriene kan tilpasses den enkelte utlysning, men skal inkludere forskningskvalitet og faglig relevans for satsinga.

Deltakelse fra forskere fra mer enn én enhet ved OsloMet bør tillegges vekt og vil være særlig viktig for større prosjekter.

Det vil utvikles felles malverk for utlysning og fagfelleevaluering etter mønster fra prosessen for såkornprosjektet til barn- og unge-satsingen. Utlysning av midler til småprosjekter gjøres 2-3 ganger i løpet av femårsperioden, for eksempel ved oppstart og etter to år.

Stimuleringspott (søknadsbasert)

Satsingene kan sette av noe midler som brukes til å stimulere faglig aktivitet og formidling opp mot 100.000. Dette kan for eksempel være støtte til seminarer/konferanser/workshops/utstillinger i tråd med satsingens tema og formål. Satsingens leder kan ha fullmakt til å behandle søknader om dette, men må rapportere tildelinger som er gjort til satsingens styringsgruppe.

Faglige aktiviteter (i regi av satsinga)

Satsingene skal organisere møteplasser/seminarer mm innen sitt tema. Aktivitetene skal engasjere på tvers av universitetet. Det bør også være aktiviteter som engasjerer eksterne partnere.

Forskningskommunikasjon (i regi av satsinga, samt forsterke annen OsloMet-aktivitet)

Satsingene skal drive og fremme forskningskommunikasjon overfor allmennheten og mer målrettet inn mot definerte målgrupper.

De forberedende styringsgruppene skal også utforme handlingsplan og budsjett for sin satsing (skal godkjennes av rektor). Satsingene bør ha en rullerende handlingsplan som peker tre år fram i tid og revideres årlig. Den forberedende styringsgruppen bør primært skissere hovedaktiviteter for det første året slik at satsingen kommer i gang.

Økonomi

Hver satsing får et budsjett med fast ramme for årene satsingen gjelder i tråd med langtidsbudsjettet. Det er i langtidsbudsjettet lagt opp til en opptrapping til inntil 25 mill kr pr år for alle satsingene samlet, dvs opp til ca 6 mill pr satsing pr år.

Budsjettet pr satsing skal dekke satsingenes aktiviteter, samt frikjøp av faglig leder, vertsenhetsfunksjon, og særlige utgifter knyttet til satsingene. Satsingene skal ikke dekke utgifter som normalt dekkes over ordinære budsjett.

Budsjettet for en satsing skal dekke:

- Frikjøp faglig leder (50% frikjøp)

- Kompensasjon til lokal administrasjon/vertsenhet (ikke endelig avklart: f.eks kapasitet tilsvarende ½ årsverk pr år og av dette 50/50 kostnadsdeling ml satsing og lokal enhet).
- Småprosjekter (søknadsbasert)
- Honorar til fagfeller v søknadsbehandling av småprosjekter
- Stimuleringspott (søknadsbasert)
- Faglige aktiviteter (i regi av satsinga)
- Honorar til eksternt medlem og studentmedlem i styringsgruppe

Organisering

Faglig leder:

Satsingen ledes av en faglig leder som forventes å:

- Lede og utvikle satsinga og sikre at den når sine mål
- Synliggjøre og profilere satsinga internt og eksternt
- Faglig oppfølging av småprosjekter og aktiviteter og tilrettelegge for synergi mellom disse
- Utvikle og gjennomføre faglige aktiviteter i regi av satsinga
- Ha god dialog med lederne for de andre satsingene.

Funksjonen som faglig leder for hver av satsingene lyses ut internt. OsloMets fast vitenskapelig ansatte vil kunne søke.

Faglig leder må søke sammen med en vertsenhet. Det må foreligge bekreftelsesbrev fra vertsenheten. Det vil være mulig for en enhet å stille seg bak flere søknader. Det er i så fall ønskelig at enheten gjør rede om enheten ønsker å være vertsenhet for mer enn en satsing.

Funksjonen som faglig leder innebærer frikjøp og en søkers nærmeste leder må derfor stille seg bak søknaden.

Funksjonen faglig leder forutsettes å fylle en halv stilling, dvs 50% frikjøp.

Utlysning av funksjon gjelder for en periode på 3 år med mulighet for forlengelse i ytterligere 2 år (5 år til sammen).

Søknadene til funksjon som faglig leder vurderes av en oppnevningskomité bestående av rektor, prorektor fou, og to enhetsledere.

Vertsfakultet/senter:

I styresaken heter det at «I samarbeid med fakultetene og sentrene avklarer rektor fordeling av ansvar for vertsfunksjonene for de fire satsingene».

Det må gjøres en hensiktsmessig arbeidsdeling mellom vertsenhet og fellesadministrasjon. Følgende oppgaver tenkes primært ivaretatt av vertsenhetene:

- Administrativ støtte til aktiviteter i regi av satsinga
- Økonomi og regnskap

- Sekretariat for styringsgruppen.
- Fasilitering av utlysninger og tildelinger
- Kommunikasjon knyttet til satsingas aktiviteter. Samspillet med SK sentralt skal avklares.

Bidrag fra fellesadministrasjon

Satsingene er viktige for hele universitetet. Fellesadministrasjonen vil også ha viktige oppgaver knyttet til satsingene. Dette gjelder særlig:

FoU-avdelingen som vil bidra med:

- Bistand til samarbeid mellom satsingene og jevnlige møteplasser for de faglige lederne og prorektor fou.
- Koordinering av rapportering og oppfølging.
- Midtveisevaluering.
- Felles malverk for utlysninger og søknadsbehandling (etter mønster av utlysningene for Barn og unge-satsinga)

SK vil bidra med kommunikasjon og tilrettelegging av nettsider.

Økonomi vil bistå lokal økonomi der dette er hensiktsmessig.

Styringsgrupper

Det skal oppnevnes styringsgrupper for hver av satsingene. Styringsgruppene skal:

- Bidra til at satsingen realiserer målsettingene med de tematiske forskningssatsingene
- Bidra til at satsingen opererer i tråd med den tematiske innretningen for satsingen slik denne er besluttet av styret.
- Behandle sentrale styringsdokumenter før disse forelegges rektor for godkjenning:
 - Årlig revisjon av rullerende treårshandlingsplan. Handlingsplanen skal inkludere konkrete mål og prioriteringer for satsinga.
 - Budsjett
 - Årlig rapportering over aktiviteter og resultater.
- Beslutte utlysningstekster innen rammen av satsingens tema og virkemidler, og gjøre vedtak om tildeling av midler.
- Bidra til synlighet og profilering av satsingen.

For å komme raskt i gang vil styringsgruppene før årsskiftet 2025/2026 ha en forberedende karakter og vil bli bedt om å raskt utforme et foreløpig budsjett og handlingsplan for det 2026 for så å kunngjøre første utlysning av småprosjekter.

Styringsgruppene oppnevnes av rektor etter diskusjon i ULM. Styringsgruppene bør ikke være store, men bestå av 5-6 personer og sammensettes på følgende måte:

- En styreleder (typisk en leder på nivå 2 fra en annen enhet enn vertsenheten)
- 2-3 medlemmer fakultet/senter (typisk ledere på nivå 2, evt 3)
- En student

- Ett eksternt medlem

Sekretærfunksjon ivaretas av satsningens faglige leder.

Evaluering

Satsingene vil vare i 5 år, fra 2026-2030. Det legges opp til en midtveisevaluering som bakgrunn for eventuelle justeringer, og en evaluering mot slutten av perioden som grunnlag for å vurdere om OsloMet skal videreføre en ordning med tematiske forskningssatsinger.

Styret skal holdes orientert om arbeidet i satsingene. Dette gjøres primært som et fast årlig punkt i Rektors orienteringer, samt gjennom OsloMets årsrapportering.

Vedlegg 1: Beskrivelse av temaene (sitat fra styresak)

A. Et slitesterkt demokrati

Demokratiske verdier er under press i store deler av verden. Vi ser i mange land at demokratiske strukturer vi trodde var sterke, slites. Andelen fullverdige demokratier er redusert betydelig de siste årene og grunnleggende friheter innskrenkes i flere land. Det demokratiske ordsiftet påvirkes på flere områder av misinformasjon og falske nyheter. Teknologisk infrastruktur, geopolitiske utviklingstrekk, sosial ulikhet og økonomisk og politisk polarisering gir nye utfordringer. Samtidig er demokrati, kunnskap og tillit viktige elementer i et samfunn som har motstandskraft mot mulige framtidige kriser og mulige sammensatte trusler.

Viktige elementer i denne satsingen vil være sammenhenger mellom demokrati, offentlighet, tillit, kunnskap og samfunnets motstandskraft – hvordan dette utfordres, og hvordan vi videreutvikler et slitesterkt demokrati.

Den tematiske forskningssatsingen skal bidra til å styrke kunnskapsutvikling innen områder der OsloMet allerede er sterke, som demokrati, offentlighet og tillit på ulike samfunnsområder. Samtidig vil dette kunne utvikles videre ved å også legge vekt på betydning av kunnskapsinstitusjoner og demokratiets betydning for samfunnets motstandskraft.

En tematisk forskningssatsing på *Et slitesterkt demokrati* vil kunne gi viktige bidrag for å møte:

- OsloMets strategi, med vekt på målsettingene om: Et velfungerende demokrati, og Kompetanse for en uforutsigbar verden.
- Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, og da særlig de tematiske prioriteringene av Tillit og fellesskap, og Samfunnssikkerhet og beredskap.
- FNs bærekraftsmål, og da særlig mål 16: Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner.

B. Framtidas helse- og omsorgstjenester

Andelen eldre øker. Behovet for helse- og omsorgstjenester vil øke, samtidig blir det færre arbeidstakere til å møte behovet. For at velferdssamfunnet skal være bærekraftig over tid må vi organisere oss smartere, utvikle og bruke teknologi på kloke måter, og vi må bruke tilgjengelige ressurser mer effektivt. Dette krever betydelig utvikling av

kunnskap, og det krever tett samarbeid mellom akademia og praksisfeltene for å ta kunnskapen i bruk.

Denne satsingen vil fokusere på hvordan helse- og omsorgstjenester kan organiseres og leveres best mulig – og hvordan teknologi kan utvikles og tas i bruk. Selv om spørsmål om velferdsstaten i seg selv ikke vil stå i fokus i denne satsinga vil dette berøres indirekte ved at gode svar på framtidens helse- og omsorgstjenester er avgjørende for at velferdsstaten skal være bærekraftig over tid.

En tematisk forskningssatsing på framtidens helse- og omsorgstjenester vil passe svært godt inn i profilen for Campus Romerike på Lillestrøm «Helse, organisasjon og teknologi». Den vil kunne bygge videre på og bringe sammen arbeidet som er gjort i de enkelte fagmiljøene, innen intelligent helse-satsinga, og flere andre initiativer på OsloMet.

En tematisk forskningssatsing på *Framtidens helse- og omsorgstjenester* vil kunne gi viktige bidrag for å møte:

- OsloMets strategi, med vekt på målsettingene om: Varige velferdsløsninger, og Kompetanse for en uforutsigbar verden.
- Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, og da særlig de tematiske prioriteringene av Helse, og av Muliggjørende og industrielle teknologier
- FNs bærekraftsmål, og da særlig mål 3: God helse og livskvalitet.

C. Inkludering av flere barn og unge

Utenforskap blant barn og unge er en stor samfunnsutfordring. Det rammer mange enkeltpersoner og det har store effekter på samfunnsnivå. Det trengs en samla innsats med deltakelse på tvers av fagområder og sektorer for å inkludere flere barn og unge. Dette er utgangspunktet for at regjeringa har etablert et målretta samfunnsoppdrag (mission) med mål om å inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv. Det ligger også til grunn for en tematisk forskningssatsing på dette ved OsloMet.

En tematisk forskningssatsing skal frambringe kunnskap som trengs for å inkludere flere barn og unge. Eksempler på sentrale forskningsområder ved OsloMet er forskning på utdanning, arbeidsliv, fritid, helse og sosialtjenester, lokalsamfunn, oppvekst, mangfold, utenforskap og marginalisering.

Forskning har pekt på manglende samvirke på tvers av sektorer som en av de store utfordringene med inkluderingsarbeidet. Samarbeid på tvers av fag og profesjoner, og med aktører i praksisfeltet vil være avgjørende for denne satsingen.

En slik tematisk forskningssatsing på dette området vil treffe mange av OsloMets fagmiljøer og den vil bygge videre på arbeid som er gjort i OsloMets barn og unge-satsing (2023-2025).

En tematisk forskningssatsing på *Inkludering av flere barn og unge* vil kunne gi viktige bidrag for å møte:

- OsloMets strategi, med vekt på målsettingene om: Varige velferdsløsninger, og Et velfungerende demokrati, og Kompetanse for en uforutsigbar verden.
- Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, og da særlig den tematiske prioriteringen av Tillit og fellesskap
- FNs bærekraftsmål, og da særlig mål 3 God helse og livskvalitet, 4 God utdanning, 5 Likestilling mellom kjønnene, 10 Mindre ulikhet, og 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn.

D. Grønn omstilling

Klimakrisen er vår tids største utfordring. Den globale oppvarmingen fortsetter, og natur- og ressursgrunnlaget er truet både i Norge og internasjonalt. En bærekraftig utvikling krever en betydelig grønn omstilling av samfunns- og næringsliv. Vi trenger økt innsikt i hvordan vi kan endre økonomi, produksjons- og forbruksmønstre, i hvordan vi kan organisere storbyen bedre, og hvordan vi reduserer utslipp til lands og til vanns. Vi trenger utvikling av ny og bedre teknologi, og mer bærekraftige produkter og infrastruktur.

OsloMet har flere relevante fagmiljøer på området. Eksempelvis forskes det på OsloMet på energieffektive bygg og energieffektivisering, bærekraftige produktdesign, miljøjournalistikk, energieffektiv dataprosessering, sirkulærøkonomi, matsikkerhet, estetikkens betydning, utvikling i Oslofjorden, og mye mer.

En tematisk forskningssatsing på grønn omstilling ved OsloMet vil kunne bygge på denne forskningsaktiviteten som finnes, og samtidig knytte mer av denne sammen. En grønn omstilling krever tverrfaglig samarbeid. En tematisk forskningssatsing på dette området vil kunne være et viktig grep for å styrke og drive tverrfaglig videreutvikling av forskning ved OsloMet som gir viktige bidrag til grønn omstilling.

En tematisk forskningssatsing på *Grønn omstilling* vil kunne gi viktige bidrag for å møte:

- OsloMets strategi, med vekt på målsettingen om: En bærekraftig utvikling.
- Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, og da særlig de tematiske prioriteringen av: Klima, miljø og energi, og Muliggjørende og industrielle teknologier.
- FNs bærekraftsmål, og da særlig mål 7 Ren energi til alle, 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn, 12 Ansvarlig forbruk og produksjon, 13 Stoppe klimaendringene, 14 Livet i havet, 15 Livet på land, og 17 Samarbeid for å nå målene.